

Pregled delovne storilnosti v našem kolektivu

V našem podjetju lahko ugotovimo v zadnjih letih razmeroma velik napredek v proizvodnosti tako v absolutnem merilu, to je v kilogramih in metrih, kakor tudi na 1 zaposlenega. Vzroki povečanja storilnosti so v boljši organizaciji dela kakor tudi v boljši oskrbi s surovinami. Vpliv na povečanje storilnosti ima tudi večja stalnost delovne sile, ker je fluktuacija iste praktično prenehala. Jasno je, da v našem podjetju še zdaleka niso izčrpane vse možnosti povečanja storilnosti, zlasti še, če upoštevamo izgraditev nove tkalnice ter premestitev zgornje tkalnice v na novo izgrajene prostore. Teoretično lahko računamo, da bi s to premestitvijo zvišali proizvodno za okrog 20 %, računano na same premeščene statve, ali za približno 10 % na vse obratujoče. To povečanje storilnosti bi sledilo iz boljše organizacije dela ter stalnosti vlage. V sedanji zgornji tkalnici niso primerni prostori, ker je strop stalno pregret od spodaj se nahajajoče barvarne in impregnacije. Posledica tega je pomanjkanje vlage in primerno nižja produkcija. V predilnici kapaciteta ni izkoriščena zaradi pomanjkanja surovin. Razen tega pa imamo možnost v predilnici dvigniti storilnost na enega zaposlenega tudi s tem, da korigiramo tehnološki postopek. V zunanem svetu so že zdavnaj opustili sušenje v prednih, ker sušijo mokro prejo takoj na predilniških cevkah ali pa previto na križnih cevkah, s čimer odpade oddelek motovilnice. Uvedba takega tehnološkega postopka je ena izmed naših nalog za bodočnost.

Predilnica

Stopnjevanje storilnosti dela v predilnici nam kaže primerjava produkcije na 1 zaposlenega v kilogramih na mesec:

leta 1951	185 kg
leta 1952	202 kg
leta 1953	206 kg
junija 1954	227 kg

Primerjava leta 1951 z letom 1953 kaže povečanje za 9,3 %, primerjava leta 1951 z junijem 1954 pa 18,5 %.

Povečanje storilnosti na enega zaposlenega v predilnici pa je dokazano tudi v boljšim izkoriščanjem strojnega parka v mokri predilnici, kjer je bil naslednji vzpon:

leta 1951	49,6 %
leta 1952	63,1 %
leta 1953	66,7 %
junija 1954	68,2 %

Prav tu, v izkoriščanju strojnega parka v predilnici je ključ za povečanje produkcije na 1 zaposlenega, na drugi strani pa zmanjšanje režijskih stroškov. Na strojne naprave se plačuje davek od osnovnih sredstev, kateri obremenjujejo proizvod. Vsi stroški režije so v proizvodni tem manjši, čim večja je storilnost. Kako padajo stroški režije, nam dokazuje poraba električne energije na 1 kg preje:

leta 1951	1,752 kW
leta 1952	1,72 kW
leta 1953	1,593 kW

Razen naštetih uspehov pa moramo zabeležiti v predilnici veliko pomanjkljivost, in to so izostanki, ki so se gibali:

leta 1951	10,6 %
leta 1952	11,1 %
leta 1953	10,2 %
junija 1954	8,4 %

V letošnjem letu se sicer opaža delno padanje števila izostankov, vendar je njih višina še vedno previsoka z ozirom na ostale oddelke in tudi mednarodno povprečje, ki znaša za tekstilno industrijo 4,5 %.

V pogledu surovin je za predilnico dobra perspektiva, ker predvidevamo porabo lanificirane konoplje, s katero bi lahko pokrili kapaciteto vsega strojnega parka. Vprašanje kvalitete lanificirane konoplje pa se bo z izkušnjami verjetno tudi ugodno rešilo.

Z novim letom bo pričel obratovati tudi IV. sistem, za katerega smo že nabavili material za dva do tri mesece obratovanja.

Tkalnica

Proizvodnost tkalnice je takole naraščala (mesečno na 1 zaposlenega v tkalnici):

	m ²	1000 votkov
leta 1951	731	1048
leta 1952	917	1442
leta 1953	830	1295
junija 1954	976	1350

Zgornja tabela prikazuje porast proizvodnje od leta 1951 do 1953 za 13,7 % v m², a primerjava leta 1951 in junija 1954 pa 33,5 %. Delni padec proizvodnosti v letu 1953 je nastal zaradi povečane izbire v tkalnici. Tkalnica je v letu 1952 delala še na podlagi planskih količin in administrativne distribucije, ki je vsebovala le omejeno število artiklov. V letu 1953 se je proizvodnja v našem podjetju preusmerila na ponudbe in povpraševanje, zaradi česar se je izbira zelo razširila. V letu 1954 se opaža v tkalnici visok porast storilnosti kljub stalnemu menjavanju artiklov ter tudi pri neredni dobavi surovin. Izkoriščanje strojev v tkalnici z zastoji se je dvigalo sledeče:

leta 1951	43,5 %
leta 1952	47,1 %
leta 1953	48,0 %
junija 1954	53,0 %

Prednja tabela nam kaže razveseljiv porast v letošnjem letu, ki se izraža takole: mesečno povprečje izdelanih tkanin v 1953. letu 220.000 m² junija 1954. leta 316.614 m².

Razen boljše organizacije dela je vplivala na večjo proizvodnost tudi zadostna vlaga kot posledica letošnjih vremenskih prilik. To nam dokazuje, da moramo v bodoče posvetiti čimveč pažnje našim vlažilnim napravam, ki so važne pri storilnosti.

Naš namen je, povečavati porabo lesene preje v tkalnici, to se pravi razširiti izbor lanenih izdelkov. To bo možno pod pogojem, da bomo kapaciteto predilnice izkoristili v celoti.

Odnos lanenih in bombažnih tkanin v tkalnici se je gibal takole:

	lan	bombaž
leta 1951	55,0 %	45,0 %
leta 1952	52,5 %	47,5 %
leta 1953	65,0 %	35,0 %

Izostanki v tkalnici so znašali:

leta 1952	5,4 %
leta 1953	7,6 %
junija 1954	3,9 %

Višina izostankov, ki jih kaže junij 1954, je zadovoljiv ter tudi kažipot za ostale oddelke našega

podjetja. V vsakem podjetju so izostanki merilo za disciplino, po drugi strani pa tudi viden znak, kakšen je kolektiv v svoji notranjosti.

Ob zaključku lahko ugotovimo to, da je naš kolektiv dosegel dobre rezultate v borbi za dvig storilnosti, katero pa imamo možnost še izboljšati. Za dosego tega pa je potrebno sistematično delo vsakega posameznika, bodisi pri stroju ali pa v delavnici, prav posebno pa tam, kjer se delo odreja. Staro pravilo proizvodnje je: »dobra in temeljita priprava, zagotovljen uspeh«. O delu in organizaciji dela moramo razmišljati, s tem pa bo prihodnji prikaz gotovo še ugodnejši za nas. M. K.

Zapiski iz prakse v predilnici Whitehouse v Belfastu

Cilj moje prakse na Irskem je bil proučitev organizacije dela in posameznih delovnih postopkov v mokri predilnici. V glavnem sem se tega držal. V tej predilnici imajo dva oddelka mokre predilnice in sicer oddelk s krilnimi mokro predilnimi stroji, ter oddelk z modernimi prstenčevimi mokro predilnimi stroji. Prvi omenjeni so precej zastareli, tako da sem imel kar slab občutek, češ, saj ne bom nič novega videl. Delo poteka tako kot pri nas, razlika, in to zelo velika, je le v materialu in organizaciji dela. Stroji so vsi urejeni na transmisijski pogon, kar vtis še oslabša. Na teh strojih predejo do številke 40, le včasih tudi više. Tek strojev je brezhiben. Ker je dobra predpreja, streže stroju z 200 do 240 vreteni samo ena delavka, zato je samo toliko predic, kolikor je strojev. Imajo pa mnogo pomožne delovne sile, in to: snemalno kolono, ki ne dela nič drugega kot samo odvzeme, potem dovoznike predpreje ter vozače gotove preje. Delo predice je samo vezenje pretegov in nič drugega, ker vse ostalo opravijo pomožni delavci. Kljub vsej pomožni delovni sili pa odpade na en stroj le 2,2 človeka, dočim pri nas 4,4 in je pri njih produktivnost za celih 13 % višja. Zenske so pri svojem delu zelo urne in vsaka točno ve, kaj ima narediti, tako da pri stroju ni nobenega prerivanja, vsak pa za svoje delo odgovarja. Mojster delo le nadzoruje ter kontrolira izdelke; za vsa druga dela pa ima svoje pomočnike. Vsak dan tudi kontrolira temperaturo v oddelku, katera se drži od 28 do 30 stopinj Celzija; torej je v oddelku precej visoka temperatura. Zenske delajo vse bose, kot zaščitno sredstvo imajo le gumijaste predpasnike, pa še te samo zato, ker stroji nimajo ščitnih pločevin, tako da voda škropi na vse strani. Zelo veliko nasprotje temu oddelku je oddelk s prstančevimi mokro predilnimi stroji. To je lepo moderno urejena dvorana z najnovejšimi

stroji. Ti stroji so tako urejeni, da niti kaplja vode ne pade na tla; imajo pa tudi parolovilce, tako da para ne uhaja iz korit. Temu primerno je tudi urejen prostor. Florescenčna razsvetljava, lakirane stene in strop, ventilacijske in ogrevalne naprave. Če bi ne bilo vročine, ne bi vedel, da se nahajaš v mokri predilnici. Tudi tu je organizacija dela ista, le da je produktivnost na teh strojih še za celih 7 % višja kot na krilnih, saj delajo 1,7—1,9 odvzema na uro. Snemalna kolona, ki šteje 10 ljudi, napravi na stroju z 240 vreteni odvzem v 2—3 minutah, medtem ko traja pri nas odvzem 7 pa tudi do 10 minut, to pa se na produkciji že precej pozna.

S krilnih strojev previjajo vso prejo v predena, dočim vse višje številke iz prstenčevih strojev suše kar na cevkah v posebni peči. Cevke nalože na posebno vretena v peči ter skozi spuste vroč zrak. Te cevke puste v peči 8—9 ur, nato jih pa na modernem križno previjalnem stroju previjejo v križne navitke. Na ta način odpade ena faza dela, kar se lahko odraža na ceni preje. Predena suše v vesni sušilnici, stiskajo pa jih v bale, ki so za eno tretjino manjše od naših, saj ena bala vsebuje le 60.000 jardov preje. Bale so majhne in zelo prikladne za transport.

Vsako bi se vprašal, kako to, da imajo pri manjšem številu delavcev toliko večjo produkcijo. Vzrok tiči v glavnem v dobrem materialu, dobro pripravljene predpreji in dobri organizaciji dela. Nikdar se jim ni treba boriti s pomanjkanjem kakovostnih surovin ter podobnimi težkočami, kakršne se pri nas vedno pojavljajo.

V tej tovarni imajo tudi svojo tkalnico; večino materiala porabijo sami, vendar zelo malo v surovem stanju; skoraj vso prejo belijo in beljeno tudi prodajajo.

Zaključek tečaja Industrijske šole IPI Jarše

Industrijska šola IPI — tkalske stroke — je dovršila svoje delo. Pouk se je vršil v dveh tečajih z istimi predmeti. Vsak posamezen tečaj je bil po izmenah delavcev, tako da je bilo zaporedje prvega in drugega oddelka v presledkih enega tedna. Poučevalo se je teorijo dnevno 4 ure, zjutraj od 6. do 10. ure. Učnih ur je odpadlo na učenko 160.

Učni uspeh:

I. oddelka: odlično 4, dobro 4, zadostno 5, slabo 5;
II. oddelka: odlično 0, dobro 6, zadostno 7, slabo 2.

Skupaj 33 učenk. Od teh je izdelalo tečaj 26 učenk, t. j. 78,7 %; izdelalo pa ni 5 učenk, t. j. 21,3 %.

Skupen uspeh je zadovoljiv. Posebno važno delo so opravljali člani komisije z vmesnimi praktičnimi vprašanji ter tako pripomogli k organizaciji in bodočim učnim načrtom industrijskih tečajev.

Učni uspeh je najbolj viden pri učenkah, ki imajo večjo šolsko izobrazbo.

Na splošen uspeh je pri slabih ocenah vplivala pomanjkljiva šolska izobrazba med vojno, veliko število otrok v družini, zaostali kraji, oddaljeni od

kulturnih središč itd. Materam, ki delajo v tovarni in imajo doma otroka, tudi ni bila dana možnost smotrnega učenja. Vse te okolnosti smatramo lahko kot opravičljive. Nikakor pa se ne bi mogli strinjati z neuspehom onih, ki delajo pri svojih tako imenovanih gospodarjih, kjer delajo za hrano in stanovanje. Delo, ki ga opravljajo pri nekaterih gospodarjih, jim seveda ni dopuščalo časa za učenje.

Če razmotrivamo to zadnje vprašanje, sledi, da dvojno delo ni nobeno dobro, poudarjam, čeprav mora biti opravljen.

Industrija potrebuje ljudi, ki delajo izrecno samo za industrijo. To se tiče samo fizičnega dela. Čeprav ni tkalka v tkalnici fizično obremenjena, mora imeti posebno lastnost čutov, da obvlada svoje delo. Če mora tkalka opravljati še težje delo doma, in to brez pravega počitka, je potem delo v tovarni vidno slabše in seveda tudi učni uspeh — plača — bolezen — izostanki itd.

Za posamezno podjetje uspeh tečajev ne bo takoj viden, kar pride šele tekom let.

Učenkam, ki so opravile izpit, bo omogočen tečaj oziroma izpit za kvalifikacijo. Učenke s slabim učnim

uspehom morajo gledati, da ne škodujejo podjetju, to je v izdelavi blaga ter se morajo pri delu izkazati vredne družbenega dela, da jim bo delo še omogočeno.

Tekstilna stroka se mora dvigniti le z izobrazbo strokovnega kadra. Uvedba modernih strojev pri nas danes še ni mogoča. Izobrazba pa bo koristila tako kvalifikaciji sedaj, kakor pri modernizaciji in tehnično dovršenih obratih.

Ocena posameznih učenk se je vršila po posameznih komisije, nato skupne ocene ne glede na položaj, delo in razne razmere. V končni oceni se je pa upoštevalo še delo in disciplina na strojih. Vse delo je usmerjeno k vzgoji industrijskega kadra dobrih tkalk.

Važno je še vprašanje vzdrževanja tečajev. Še nikdar in nikjer ni bil kdo plačan za posečanje šole. Izrazit je to primer pri nas. Vsi učni pripomočki gredo v breme tovarne. To se pravi iz truda prosto razpoložljivega družbenega premoženja. V tem je zapopaden dobiček in s tem bo marsikje kritika, ki ni umestna. Zakaj? Ustvarjamo si sami položaj glede strokovnosti in produktivnosti. Ta dva faktorja vodita k izboljšanju življenjskih pogojev delavca in nameščenca tekstilne stroke.

LETOSNJI ZAGREBSKI VELESEJEM

Septembra je bil v Zagrebu tradicionalni mednarodni velesejem. Mednarodni zato, ker se ga udeležujejo tudi inozemske tvrdke. Letošnji velesejem je bil razdeljen na tri sejmšišča, in to na vzhodnega, na zahodnega in na južnega.

Tuzemski razstavljalci so razstavljali svoje izdelke v zahodnem sejmškem prostoru. Vodstvo velesejma je razdelilo domače razstavišče na oddelke, in to na težko industrijo, na lahko, živilsko-kemično itd. Naše domače tovarne težkih orodnih strojev, kakor tovarne raznih motorjev in drugih težkih izdelkov, so prikazale velik napredek in res solidno in sodobno izdelavo. Tekstilna industrija ni prikazala kaj posebnega; prav posebno so pogrešali že po vsem svetu znani nylon. S tem ne trdim, da naši tekstilni izdelki kvalitetno ne ustrezajo, vztrajam pa na trditvi, da napredka nisem videl. Naš paviljon na sejmu je bil zelo okusno urejen in ne pretiravam, če rečem, morda celo najlepše od vse tekstilne branže. Pohvalil ga je sam predsednik republike maršal Tito, ko je obiskal zagrebški velesejem.

Močno smo pogrešali izdelke lahke industrije — tekstilne stroje. Teh je bilo prav malo in še ti niso sodili na velesejem.

Zelo lep napredek so pokazala nekatera makedonska podjetja v izdelavi cestnih vozil, kot avtobuse in trolejbusa. V splošnem je bilo jugoslovansko razstavišče lepo urejeno, manjkalo je le nekaj več živahnosti.

Inozemski razstavni prostor pa je bil prenatrpan. Obiskovalec velesejma bi potreboval dva dneva, da bi si »na hitro« ogledal razstavljenе predmete. Vsekakor so tudi tujci razstavljali v glavnem predmete za industrijo, manj za široko potrošnjo; toda napravili so to bolj večše in so imeli posamezne stroje v pogonu, kar zveni gledalce blizu, četudi ni kaj posebnega, samo da »laufa«.

Največja gneča je bila okoli znane televizije, ki je za nas zaenkrat samo pojem iz časopisov in radia. Obiskovalci so imeli priliko videti sebe in svoje tovariše v televizijskem oddajniku in nekaj deset metrov dalje v televizijskem sprejemniku.

Tujci so nadalje razstavljali izdelke drobnarije, po katerih je vedno povpraševanje, a jih tudi tam ni bilo moč kupiti, ker razstavljeni predmeti niso na prodaj.

Moje mnenje o velesejmu je sledeče: Bilo je mnogo razstavljenega, vendar vse premalo za široko potrošnjo, čeprav tudi tega ni manjkalo. Ne smemo pa pozabiti, da je bil velesejem za državo važnega pomena, saj so mnogi interesenti našli ono, kar bi sicer zaman iskali.

Glede sprejema v tečaj naj bi se določila šolska izobrazba posameznika, ker poduk trpi, če je v razredu učenka s 6 leti osnovne šole in druga s 4 razredi gimnazije. Predavatelj se ne more ustrezno sproščati v pouku, ker se mora ozirati na izobrazbo nižjih, zato ni pravega, samostojnega napredka. V takih primerih, kjer so učenke z nižjo šolsko izobrazbo, bi se lahko ustanovil predhodni tečaj z učno snovjo sedanje osnovne šole.

Ker so tovarne, železnice i. dr. v upravljanju delovnih ljudi in tudi z lastnim finansiranjem (da se same vzdržujejo), tudi naše podjetje lahko vzdržuje tečaj. Tisti del dohodkov, ki bi jih morali odvajati za zadevne tečaje, je naložen kapital za podjetje.

Vsako podjetje, ki zamore sprejeti 10—15 novincev, more biti v stanju, da vzdržuje in samo z lastnimi predavatelji (po poprejšnjih dogovorih o učnem načrtu i. dr. s sedeži strokovnih šol) usposobi novince ter pripravi za strokovne izpite. Izpiti bi se morali vršiti na področjih, kjer obstajajo stalne vajeniške šole. S tem bi bile strokovne šole razbremenjene, obenem pa pridobi vsako podjetje na vzgoji svojih kadrov v pogledu strokovnosti.

IZJAVE ZMAGOVALCEV O STIPI

Zmagovalka v ženski konkurenci pravi:

Glavno, kar pripomnim, je, da se je pričelo z vadbo vse prepozno in je treba zato misliti prihodnjic prvenstveno na trening ter naj bi bilo tekmovanje samo nekak pregled nad uspehi, ki so si jih posamezniki pridobili z vadbo. Popolnoma odveč je, da posamezniki nastopajo v metih in tekah brez poprejšnje vaje, ker se zgodi, da si poedinci pokvarijo roko z napačnim metom ter tako vsi nadaljnji dobri uspehi odpadejo. Posledica je, da se takšnega tekmovalca kasneje ne da več pričeti na pravilno držo telesa in roke pri tekmovaljih. Ženske pa bi morale nastopiti z več volje in poguma. Napačno je stališče, da posameznice odstopajo zato, ker so se n. pr. v eni disciplini plasirale na eno zadnjih mest. Organizacija je bila po mojem mnenju v splošnem dobra, pa tudi sodniki so v redu opravljali svojo funkcijo. Po mojem mnenju je treba vse tekmovalce točno seznaniti z ocenjevanjem, da tako v prihodnje odpade napačna nezainteresiranost za nastop v posameznih disciplinah, kot je bil to primer pri plavanju in so tekmovalke od plavanja odstopile, češ za eno samo točko (kot je bilo napačno sporočeno) se ne izplača iti na start — kar bi noben pameten tekmovalac ne napravil. Resnica je bila seveda popolnoma drugačna in so dobili tudi zadnje plasirani pri plavanju nekaj sto točk. Želim, da bi v prihodnje tekmovalo še več tekmovalcev, posebno žensk, ki jih je v naši tovarni dovolj, saj je STIPI lepa športna prireditelj.

In kaj pravi zmagovalac v moški konkurenci?

Mnenja sem, da so bile predpriprave za IV. STIPI izvedene v naše popolno zadovoljstvo in so se lahko discipline izvajale na domačem igrišču. Pripravljalni odbor je do najmanjše stvari vse predvidel in tudi v tem pogledu zadostil in prekosil vse dosedanje izvedbe. Prijav za nastop na IV. STIPI je bilo precej in je na ta način vedno bolj in bolj padala možnost, da se vnaprej pove ime zmagovalca, zaradi česar so se tudi glavni tekmeči za naslov prvaka na STIPI prijavili kot zadnji. Pohvale vredno je dejstvo, da je šla velika večina tekmovalcev na start v vseh disciplinah. Opazili smo, da so se vsi borili za najboljši rezultate in da ni nikdar odpovedala pomoč tovarišu, čeprav je postal le-ta zaradi tega boljši ali bil pri tem premagan. Tekmovalo se je v pravem športnem duhu. Pomanjkljivo je bilo nastopanje s strani sodnikov, ker je tekmovalce šele na cilj zvedel, da njegov čas zaradi tega ali onega vzroka ni bil merjen. Pravilnik za ocenjevanje posameznih rezultatov je bil predviden, vendar je bil le-ta med tekmovalcem (zaradi

opravičljivega vzroka) spremenjen. Zato predlagam, da se za prihodnji STIPI izdela posebne tabele za točkovanje, s katerimi bo mogoče zadovoljiti tako rezultate kakor tudi tekmovalce. Za doseglo boljših rezultatov predlagam, da bi bilo potrebno obdržati sedanjo tradicionalno izvedbo STIPI v poznem jesenskem času, v pozni pomladi pa bi lahko organizirali meddruštvena tekmovanja, zaradi katerih bi pritegnili še večje število tekmovalcev na igrišče, in ne nazadnje tudi publiko, ki je vedno prisostvovala našim tekmam. Z večkratnimi nastopi bi vsekakor povečali zahtevo po vadbi, kar bi stopnjevalo kvaliteto rezultatov na eni strani, in sposobnost tekmovalcev, obvladati svoje telo do skrajnosti, na drugi strani. Upam nadalje, da se bodo tudi dela na igrišču končala ter dala le-temu končno obliko še pred zimo, da bomo imeli v prihodnji zgodnji pomladi možnost vaditi in se pripraviti na srečanja z gosti, ki jih bomo povabili v boj za naslov prvaka v lahki atletiki. Zelo razveseljivo je dejstvo, da so nastopili na IV. STIPI tudi mladinci in mladinke, katerim naj društvo »Partizan« Jarše posveti največ pozornosti, kajti iz teh bomo dobili s pravilno vadbo dobro vrsto, ki bo nam in celotnemu kolektivu samo v ponos. Naj zato ne bo več STIPI, na katerem ne bi bilo naših mlajših tekmovalcev; društvo naj jim posveti isto pozornost in jim nudi dovolj strokovne šole za doseglo zadovoljivih rezultatov. Mladinci in mladinke imajo voljo, in te volje ne smemo prezreti. V celoti je STIPI zelo dobro uspel in smo lahko vseh uspehov veseli.

MISLI OB PRVEM NOVEMBRU

Skozi megleno jutro se kradejo oddaljeni zvoki zvonov, da s svojim glasom povzdignejo spomin na mrtve.

Glas zvonov in zelenje vencev naj danes krasi domove naših prednikov. Glas in okras naj se danes povežeta in dasta izraz naših čustev do mrtvih.

Tisoče in milijone grobov je skopanih, neizmerno je število onih, ki jih bomo še skopali za naše potomce mi in naši soljudje. Kdo bo nam prižgal svečo na grob in kdo bo nam položil venec na vzglavje zadnjega počivališča? Kdo bo za nas potočil solzo in dejal »poznal sem ga? Kdo? Ali se danes resnično spominjamo vseh onih milijonov, ki so še pred nekaj več kakor enim desetletjem sami stali ob grobovih preminulih!

1954.

Spomeniki stoje. Na njih so imena. Strašno dolga vrsta imen je napisana na vseh spomenikih sveta, ki časte spomin padlih v zadnji svetovni vojni. Toda kje je spomenik neznanih? Kje so ta imena? Ali so res po desetih letih, odkar so z nami živeli, izginili iz našega spomina? Ne, nikdar ne! Dokler bo živel slednji očividec vseh grozot, v katerih okoliščinah ste umirali in umrli vi, neimenovani heroji, ne boste pozabljeni.

Ne bodo vam prižigali sveč, niti vam spletali vencev. Niti eno niti drugo; toda v srcih tisočev in milijonov boste živeli v spominu, in če večkrat ne, se vas bo človeški rod spomnil na ta dan, na 1. november.

Spominjal se vas bo človek — ne zaradi strahot, pod katerimi ste umrli, in zaradi ljubezni, katero je gojil do vas. Človeški rod se vas bo spominjal, ker bo moral sam umreti. In ta nagon, ta strah, mrtvi tovariši, je resničen spomin. Vi ste samo maska.

In čim bliže vam stojimo, mrtvi tovariši, tem težje je slovo od življenja, od tega tisočkrat prekletega življenja.

Ko bom stopal ta dan ob spomenikih, kjer so vklešana vaša imena, bom vedel, da sem vas nekatere poznal. Vedel bom, da ste živeli svoje zadnje ure v taboriščih in ječah ali na prostranih bojnih poljanah ter tam umrli zato, da lahko mi živimo.

Za vas, mrtvi tovariši, bom prižgal svečo.

In za vas bom utrgal cvet ter ga položil k tej sveči.

OBJAVE

Knjižničarji objavljajo: Knjižnica našega kolektiva je v zadnjem času zelo malo obiskana. Verjetno je to pripisati poletju in bo sedaj, ko ne bomo hodili več na izlete in kopanje, postala vir zabave v našem prostem času. Mnogo lepih romanov, povesti in drugih zbirk imamo v njej, da bo vsak našel kaj primernega. Knjižnica posluje vsako soboto od 15.30 do 15. ure v sindikalni pisarni. Pridite in izberite si kaj, saj knjiga mora biti naš tovariš, ki nam veča naše duševno obzorje. Kadar pa boste v zadregi pri izbiri knjigi, vam bo rada priskočila z nasvetom na pomoč naša knjižničarka Lina Sitarjeva. Izposojene knjige čuvajte in ob pravem času vrnite.

KINO INDUPLATI PREDVAJA

- 16. — 18. X. »Najboljši med slabimi«, ameriški film.
- 20. — 21. X. »Ljubezen na bojišču«, ameriški film.
- 25. — 24. X. »Vrag v telesu«, francoski film.
- 27. — 28. X. »Razbojnik«.
- 30. X. — 1. XI. »Ljubimci iz Toleda«, francoski film.
- 3. — 4. XI. »On in sedem lopovov«.
- 6. — 7. XI. »Žongler«, ameriški film.
- 10. — 11. XI. »Veseli Norman«, angleški film.
- 13. — 14. XI. »Taras Bulba«, francoski film.

Uprava kina.

VESELA KRONIKA

Precej komentarjev je bilo na športno prireditev in na moja izostanek v posebni številki našega lista. Mišljenja sem, da vse zamujeno lahko tokrat nadoknadim. Vsekakor mislim, da športno udejstvovanje ni tako enostavno kakor elektrika in bo moral Rone v prihodnje računati tudi s tem. Sicer pa to ne velja samo za njega, temveč tudi za vse ostale prijavljence, kateri so se prijavili in niso prišli na start.

Naš Tone iz predilnice se je tudi zaljubil v E. U. Schulzeja. Ko je Ulrih prikorakal v naše podjetje, ga je Tone prvi dan vzel pod roko in ga peljal k Peternelu na malico, medtem ko je Jelko in Ivo poslal v klet.

Našo tiskarno bomo sčasoma spremenili v sanatorij. Ko sem pretekli mesec hodila tam okoli, se je kar cela gruča ljudi trla okoli ene uboge šablone. Dečve pa so mi dejale, da so v »bolniški« oziroma iz bolniške, pa v tiskarni sedaj opravljajo lažje delo.

Jože si je tudi v predpredilnici na nočni izmeni kar pod kardo postlal. Revez je imel še dvakrat smolo, da ga je pri stroju nekaj polomil — jaz sem seveda prepričana, da za to ni sam popolnoma odgovoren — pa mu za nekaj časa vsaj ne bo treba v nočni izmeni prahu požirati.

Sedaj vam pa povem še nekaj statističnega. Izbrala sem si motiv: »Kaj je bilo v teku devetih mesecev letošnjega leta v pretežni večini vse na zadnje.« Zadnji pride v tovarno Marolt, Marolt je tudi zadnji, ki gre iz tovarne in pride kot zadnji abonent na kosilo. Zadnjih vrat za prihod v podjetje se poslužuje Majnik, kadar so zadnja vrata odprta ob tem času. Zadnji dan so naši vrli delavci in delavke vlekli svoja kolesa v tovarno zadnjega septembra in zadnjo številko za kolo je dobila tovarišica Kopitar Marjana. Zadnji artikel, katerega izdelujemo v našem podjetju, ima številko 933. Zadnji je plačal zadnji obrok posojila Kurent, in Slabe pride vedno takrat v blagajno po svoj denar, ko ga blagajničarka pokliče. Torej je on zadnji, ki dvigne svoj zaslužek. V tiskarni so porabili zadnje grame gumi traganta in bodo odslej kuhali menda kar brez njega. In še nekaj. Zadnji čas je že, da na naši lepi postaji odprejo še prednja vrata, da ne bo treba stalno hoditi na kolo-dvor pri zadnjih vratih; tistih 7 metel, smetišnico in lopato pa lahko kam drugam spravijo, saj ima novo poslopje dovolj prostora in bi ta zadnja zapreka dala navezadnje vsej stvari čisto drugo obliko.

S tem zadnjim priporočilom se poslavljam vaša
Spelca.

Izdaja v 500 izvodih kolektiv tovarne »Induplati«
Odgovorni urednik: Lipovšek Otmar
Natisnila Triglavska tiskarna v Ljubljani